VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER OP DONDERDAG 28 JANUARI 2021

Onderwerp: Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie (2020.0003314)

Voorzitter: mw. S. van de Meeberg

De leden: dhr. T.M. Beusenberg, dhr. T.M. Blom, dhr. A.L.M. den Elzen, mw. G.D.W. van 't Hull-Bettink, dhr. W.G. Jansen, dhr. R. Kenselaar, mw. J. Koolmoes, dhr. J.C. Koomen, dhr. H.P. Spijker, dhr. E. Vermeulen, dhr. J.P.H. de Vries

Griffier: dhr. Heerema

Portefeuillehouders: mw. M.L. Sedee-Schuitemaker, mw. M. Steffens-van de Water

Insprekers: dhr. L. Buurma (Stichting Windpark Haarlemmermeer-Zuid)

De VOORZITTER: Dames en heren, hartelijk welkom bij deze raadssessie op 28 januari waar we het met elkaar gaan hebben over de uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie. We stemmen hierover op 11 februari a.s. en gaan het nu met elkaar bespreken. We beginnen met een inspreker. Mijnheer Buurma. U heeft vijf minuten de tijd en daarna kunnen raadsleden vragen aan u en aan het college stellen. Gaat uw gang.

De heer BUURMA: Hartelijk dank voor de gelegenheid om hier te spreken, mede namens Wicher Harkema, de secretaris-penningmeester van de vroegere, en nu ook de hernieuwde Stichting Windpark Haarlemmermeer-Zuid. Zelf heet ik Luit Buurma en ik ben voorzitter van die stichting die al vanaf 2007 bestaat. We spreken ook namens de Vereniging Meerwind. Dat is een coöperatieve vereniging met meer dan 1000 leden waardoor er ook legitimatie is voor ons werk. De discussie die we hebben geprobeerd aan te slingeren in oktober, middels een soort reflectienota, hebben we u opnieuw toegestuurd omdat ons duidelijk werd dat het wat filosofisch overkwam en we het wat concreter zouden moeten koppelen aan een echt plan. Dat heeft te maken met klimaatadaptatie, maar niet op de technische schaal 'hoe ga je met water om?', maar meer met de landschapsschaal. We staan als windenergiepromotoren voor een lastig dilemma: aan de ene kant willen we natuurlijk rendement halen uit molens en dat ten goede laten komen aan de deelnemers van zo'n windmolenpark, maar aan de andere kant willen we ook een maatschappelijke doelstelling nastreven die te maken heeft met duurzaamheid. We zijn een bottom-uporganisatie en we staan een beetje tegenover de top-downbenadering die we zien vanuit het grote geld, zogezegd. Daarom hebben we de datacenters aan de ene kant, de grote energiegebruikers en de klimaatgunstige ruimtelijke ordening in de sfeer van meekoppelen met natuur tegenover elkaar gesteld. Ons voorstel is dat we de discussie over windenergie en eventueel zonne-energie in het zuiden van de Haarlemmermeer toesnijden op de vraag 'wat is nu de beste keuze?' Dan gaat het om de keuze tussen de korte termijn, dat is wat ik in het stuk urban sprawl noem, dus een metropoolregio die zich als het ware, min of meer autonoom, uitstrekt over het landschap en niet echt gestuurd wordt en de markt koppelt daaraan mee en verdient daar goed geld aan, tegenover wat je een groene contramal zou moeten noemen. Het rood van de grote Schipholcluster die, als ik het klimaatartikel over de datacenters lees, tot hartje Nieuw-Vennep reikt, en een tegenbeweging die daar een soort tegenmacht aan vormt. En in ons stuk hadden we het over de balans tussen groeien en misschien ook wel een beetje krimpen, maar in ieder geval aansturen op zuinig gebruik van energie.

We hebben voorgesteld om een blauwgroene long te positioneren tussen Lisserbroek en Nieuw-Vennep. Er is een discussie gaande over de toekomst van Lisserbroek waarbij we graag zouden zien dat dat dorp door groen gescheiden wordt van Nieuw-Vennep en dat het niet aan elkaar groeit. Die blauwgroene long die we ten noorden van de Olmenhorst zouden willen en daar eventueel ook aan gekoppeld, biedt de mogelijkheid om aan agroforesting te doen, dus productiebos, en recreatie en waterretentie. Daar is veel over bekend en daar spreekt u waarschijnlijk vanavond nog over, maar het idee is vooral dat we dat op de een of andere manier met de markt samen doen. Er zullen ondernemers moeten worden gevonden maar dat gaat niet gebeuren als de overheid daar niet op de een of andere manier steun aan geeft of de burgerij daar niet goed bij wordt betrokken. Vooral dat laatste is een belangrijke overweging om het te koppelen aan het driehoeksoverleg Lisserbroek 2040.
Ik kan er nog veel meer over vertellen, maar wellicht wilt u mij liever eerst vragen stellen en ik hoop dat ik nog een beetje ruimte heb. Het idee is nu wel dat de boeren dezelfde kant op willen. In het overleg dat we deze week nog hebben gehad met 23-tal landeigenaren wat betreft windmolens hebben die gezegd 'we kiezen voor een solidaire benadering, dus niet ieder voor zich voor het grote geld maar met z'n allen en iedereen krijgt een deel'. Dat is nu in goede samenspraak met de Vereniging Meerwind gaande.

De VOORZITTER: Mijnheer Buurma, u zei ook al zelf dat u de raad nog gelegenheid wilde geven om u vragen te stellen, uw tijd zit erop dus ik wil inderdaad even naar de raadsleden om te kijken of er nog vragen voor u zijn. Wie mag ik het woord geven met een vraag? Mijnheer Koomen, D66, gaat uw gang.

De heer KOOMEN: Dank u wel voorzitter, ik zou de vraag een beetje willen omkeren: waarom denkt u dat we het niet zouden doen? Wat let ons om dit te doen want het klinkt als een aansprekend plan waar veel mensen interesse in hebben. Dus wat zouden de bezwaren zijn? Want het klinkt zo aannemelijk en logisch om dit te doen.

De VOORZITTER: Mijnheer Buurma.

De heer BUURMA: Dat zit in de kosten. Als ik uw stuk over klimaatadaptatie lees, dan denkt u dat dat allemaal budgetneutraal kan. Ik geloof niet dat dat zo is. Er komen onvermijdelijk kosten als we die bocht nemen, we zijn met een grote tanker een andere kant aan het opgaan, vandaar dat ik ook spreek over een contramal. De besturing van een auto zit vol met contramal. En als u een fiets neemt, als voorbeeld, kunt u geen enkele bocht nemen, ook al zet u de fiets in de goede richting. Dus we zullen daar maatschappelijk gezien een politiek probleem van moeten maken om de overheid mee te krijgen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Vermeulen van Forza!

De heer VERMEULEN: Een heel korte vraag want een zinsnede die me opviel was dat mijnheer zei dat de raad de beste keuze moet maken. Dan denk ik 'dat is hartstikke vreemd want volgens mij proberen we als raad altijd de beste keuze te maken'. Dus is mijnheer Buurma ervan overtuigd dat we als raad vaak een slechte keuze maken?

De VOORZITTER: Mijnheer Buurma.

De heer BUURMA: Nee, als u het stuk goed leest, ziet u dat we natuurlijk ruimte willen bieden voor eisen die de metropoolregio aan ons stelt, we zijn een wingewest. Maar daar staat tegenover dat we ook iets te leveren moeten krijgen. Met andere woorden, als we natuurwaarden willen leveren aan verstedelijking, moet daar ook geld voor zijn. We zijn ook niet tegen ontwikkeling als zodanig, er is

geld nodig bij wat je ook doet, ook als je een heel progressieve agenda hebt, zul je toch terug moeten en iedereen mee moeten nemen.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Buurma, dan mijnheer Den Elzen, PvdA.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter, dank mijnheer Buurma, dat u komt inspreken. Het gaat vanavond over de klimaatadaptatie en ik dacht even dat u de andere kant op zou gaan om ons vandaar te benaderen want u heeft het onder andere over die groene long en het niet aan elkaar bouwen van Lisserbroek en Nieuw-Vennep, maar dat is wel een andere agenda. Dus ik vroeg me even af: praat u ook op andere tafels mee, als je het bijvoorbeeld hebt over de omgevingsvisie, hoe Haarlemmermeer in elkaar moet steken volgens u?

De VOORZITTER: Mijnheer Buurma.

De heer BUURMA: Ik ben in uw agenda beland doordat ik wat gesprekken heb gehad met D66 en GroenLinks. Het punt is een beetje dat ik snap dat het een ruimtelijkordeningsverhaal is, maar het is een nieuw initiatief waar we steun voor willen zoeken en dat willen we doen met een nieuwe stichting die ik ook heb genoemd. Misschien dat ik daar nog een woord over mag zeggen? Die heet de Stichting Gierzwaluwtoren Lisserbroek. Gierzwaluwen leven van insecten en hebben een extreem mooi luchtruim dat je met radar kunt meten. We hebben dus behalve iets heel fysieks, groen, ook iets dat als een icoon voor het dorp Lisserbroek zou kunnen worden gepromoot. Een soort onderzoeksinstituut over luchtruimbiologie. Dat zouden we zichtbaar willen maken voor het publiek met een gierzwaluwtoren. Dat zegt u niets, maar stelt u zich een hoogspanningsmast voor, vol met nestkastjes waar gierzwaluwen inderdaad op afkomen. Er is al een aantal in de wereld. Dat zien we als een soort symbool voor dit plan, maar daar zit een hoeveelheid denken achter dat we willen mobiliseren via een opdracht van de raad aan B&W om met ons te komen praten.

De VOORZITTER: Helder. Mijnheer De Vries, ChristenUnie-SGP, gaat uw gang.

De heer DE VRIES: Dank u wel voorzitter. Net als mijnheer Den Elzen werd ik een beetje in verwarring gebracht doordat u begon vanuit het perspectief van windmolens. Kunt u nog een beetje uitleggen – want vanavond hebben we het helemaal niet over windmolens maar over klimaatadaptatie in de zin van die drie punten die genoemd worden in het raadsvoorstel – wat in uw optiek de link is tussen de windmolens en de groenblauwe long?

De heer BUURMA: Het gaat om de aanwending van de energie. Energie is de drager van alles en dat zet je om in geld en je doet er iets anders mee, maar we zoeken naar een besteding van de duurzame energie die dichter bij de groene route zit, niet de rode route. Dat verabsoluteer ik een beetje door de datacenters erbij te halen, maar het is een poging om, zoals ik net zei, de bocht te nemen naar een duurzamere samenleving via groen en groen is voor iedereen. Dat is het mooie: arm en rijk zijn daar gelijk in.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan zag ik nog een handje van mijnheer Jansen van GroenLinks. Gaat uw gang.

De heer JANSEN: Mijnheer Buurma, bedankt voor het inspreken, een mooi bevlogen verhaal dat inderdaad wel veel thema's raakt zoals mijn collega's al zeiden, dus niet alleen wat we vanavond bespreken, maar ook een energietransitie en elektriciteitsprobleem dat er is en hoe we omgaan met de circulaire economie, heel veel thema's. Heel interessant om te horen maar, moet ik eerlijk zeggen,

voor vanavond kan ik het nog niet helemaal plaatsen. Maar u heeft een moment gezocht om uw verhaal kwijt te kunnen en daar wil ik u in ieder geval voor bedanken.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Buurma, wilt u daar nog kort op reageren?

De heer BUURMA: Ik ben heel blij dat dit kan. Ik heb sinds ginsteren kennisgenomen van uw dikke pakket van 165 bladzijden dat u gaat bespreken en ik stelde een beetje verontrust vast dat dat wel heel erg een aanzet tot een aanzet tot een aanzet was en dat er nog heel weinig is en dat dat ook nog eens budgetneutraal moet. Dus ik schrok een beetje, maar ik kwam gelukkig ook stukken van Staatsbosbeheer tegen en van het Recreatieschap en ik dacht 'er is toch een beetje overlap met uw onderwerp van vanavond.'

De VOORZITTER: Helder. Zijn er nog vragen voor de heer Buurma op dit moment? Ik zie dat mijnheer Koomen een vraag aan het college heeft over de inspraak, gaat uw gang.

De heer KOOMEN: Ik kan het kort houden. Het viel me op dat de inspreker zei, volgens mij letterlijk, 'kan de raad niet een opdracht geven aan het college om met ons te komen praten?' Ik vond dat een beetje rare opmerking want ik dacht 'dat zal toch niet nodig zijn, ons college kennende, als een stichting met een initiatief rondloopt, is er volgens mij altijd wel gelegenheid om te praten dus ik wil het college vragen om op basis van de inspraak contact op te nemen met de stichting om te komen praten.

De VOORZITTER: Voordat we dat doen, heb ik nog een vraag van mevrouw Koolmoes van HAP voor mijnheer Buurma en dan ga ik naar het college voor een reactie. Mevrouw Koolmoes, gaat uw gang.

Mevrouw KOOLMOES: Voorzitter, dank u wel. Ik wil toch even inbreken. Mijnheer Buurma, ik ben altijd heel dankbaar dat er mensen komen inspreken, maar we weten allemaal dat u de ledenadministratie doet bij D66. We hebben een voorzitter van D66 en we hebben mijnheer Koomen van D66. Ik zou het fijn vinden als we over kunnen gaan naar de sessie, dank u wel.

De heer KOOMEN: Mag ik een punt van orde maken.

De VOORZITTER: Ja, mijnheer Koomen wil een punt van orde maken, gaat uw gang.

De heer KOOMEN: Ik vind het jammer dat deze opmerking gemaakt wordt en hij is ook nog eens feitelijk onjuist, volgens mij moeten we het niet over personen op deze manier hebben, dit gaat niet over D66-politiek. Als u het daarover wilt hebben, moet u dat maar zeggen, maar het is feitelijk onjuist wat u zegt.

De VOORZITTER: Als voorzitter word ik geloof ik ook aangesproken en daar wil ik ook graag op reageren dat ik hier als neutrale voorzitter zit en niet als, op dit moment, lid van een politieke partij die hier politieke ideeën uitdraagt. Dat wil ik graag helder hebben. Dan zie ik geen handjes meer. Er is een vraag aan het college gesteld. Ik denk dat ik mevrouw Sedee moet vragen om daarop te reageren.

Wethouder SEDEE: Dank u wel. Laat ik beginnen met danken van de heer Buurma voor zijn mooie bijdrage. Het was nogal veelomvattend, mijnheer Buurma, dus ik ga wel een reactie geven op uw bijdrage en ik zal ook een antwoord geven aan mijnheer Koomen, uiteraard. Als eerste vind ik het wel erg leuk dat u de gierzwaluw heeft uitgekozen als een soort icoontje voor de stichting. Ik heb hem even snel opgezocht want ik weet niet zo veel van vogels als u weet. Een prachtige vogel zag ik net

en ik ben heel erg blij met uw betrokkenheid bij duurzaamheid en het voorstel van een soort bottom-upinitiatief voor een blauwgroene long bij Lisserbroek. Het is heel belangrijk dat we dit soort initiatieven krijgen en daarover horen omdat dat helemaal past in de Omgevingswet. De gedachte van de Omgevingswet is natuurlijk om dat bottom-up te doen om daar zo veel mogelijk initiatieven te krijgen van onze inwoners. Maar ook sluit het aan bij het lokaal eigenaarschap bij grote energieprojecten, daar had u het net ook even over, in verband met de windmolens en welke kant we nu op moeten. Zoals het windmolenpark, maar ook de zonneakkers. De bedoeling is dat dat de omgeving kan meeprofiteren van de baten daarvan en mijnheer Buurma, ik kan u zeggen dat we al een ontwerpbeleidskader hebben over lokaal eigenaarschap en dat wordt binnenkort ter inzage gelegd en definitief gemaakt en daarna ter besluitvorming aan der raad voorgelegd. Dus dan kunt u daar ook nog op reageren. Als u dat zou willen.
Dan mijn antwoord aan mijnheer Koomen. We kennen mijnheer Buurma heel erg goed want ik heb ook in het verleden, ook als raadslid nog, regelmatig met de heer Buurma gesproken en mijnheer Buurma heeft mij ook met betrekking tot de integraal op te lossen natuur-duurzaamheid en stedenbouwopgave in Lisserbroek gebeld. En ik heb zijn voorstellen en zorgen ambtelijk gedeeld. Een van onze ambtenaren kent mijnheer Buurma ook heel goed dus hij wordt zeker gehoord en volgens mij zit hij ook in de regiegroep of de dorpsraad, ik weet niet precies hoe dat heet in Lisserbroek want ik ga niet over woningbouw. Dus het is helemaal niet zo dat we niet luisteren naar mensen die met een initiatief komen, daar wil ik het bij laten.

De VOORZITTER: Dat is goed want er is een punt van orde van mijnheer Den Elzen van de PvdA.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter, in sessies hebben we insprekers en dan stellen we vragen aan de inspreker en dan hebben we een klein debatje met de inspreker en daarna heeft iedereen zijn termijn en kan daar eventueel zaken betrekken in het debat met de wethouder dat we dan voeren. Nu wordt de vraag van D66 gewoon beantwoord en zitten wij strakjes met nieuwe tijden. Zoals het nu gaat, is het normaal bij een actualiteitenrondvraag bij een raadsplein, en niet in een sessie.

De VOORZITTER: Helder, dank u wel. Even aanvullend, er is geen debat met insprekers, er worden hooguit vragen gesteld die beantwoord kunnen worden. Ik zie ook een hand van mijnheer Vermeulen, gaat uw gang.

De heer VERMEULEN: Dank u wel voorzitter. Ik wil ook een punt van orde maken want hoewel ik dit een buitengewoon interessant onderwerp vind, mis ik de relevantie met de sessie die we vanavond hebben. Misschien ben ik de enige die dat zo ziet. Maar ik vind het een beetje jammer dat we een halfuur kwijt zijn aan dit onderwerp.

De VOORZITTER: Helder. We waren nu ook klaar en we hebben de inspreker afgerond en we kunnen nu starten met de gewone sessie. Dus wie mag ik als eerste het woord geven? Ik zie een handje van mijnheer Blom en daarna mijnheer De Vries. Mijnheer Blom, CDA, gaat uw gang.

De heer BLOM: Dank u voorzitter, ik mag ook nog vermelden dat ik eigenlijk meer voorstander ben van een boerenzwaluw dan van een gierzwaluw. Ik vind de boerenzwaluw mooier getekend dan een gierzwaluw. Maar dat gezegd hebbende, we bespreken hier het raadsvoorstel Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie. In deze agenda vinden we slechts twee data, de een is wanneer de uitvoeringsagenda dient te zijn opgesteld en die is uitgesteld van 2020 naar 2021. De ander is wanneer we onze gemeente klimaatbestendig en waterrobuust moeten hebben ingericht en dat is 2050. Daar lijken we nog ruim de tijd voor te hebben, maar is dat zo? De veranderingen in ons klimaat zijn nu al goed waar te nemen: meer regen in het najaar en de winter en minder regen in het voorjaar

en in de zomer. En als het dan regent, dan valt er zo veel neerslag dat onze rioolsystemen en waterafvoer het niet tijdig kunnen verwerken. Meer dagen met on-Hollandse tropische temperaturen, zelfs voor klimaatontkenners is dit niet te negeren.
En wat heeft onze gemeente gedaan? Er zijn stresstesten uitgevoerd en gesprekken gevoerd met het waterschap, met agrariërs, die nemen namelijk een derde deel van onze gemeente in beslag, en natuurbeheerders, hun aandeel groeit gestaag, netwerkbeheerders, brandweer en andere betrokken en uit deze gegevens en gesprekken zijn oplossingsrichtingen opgesteld. Deze worden gebruikt bij nieuw in te richten gedeelten van onze gemeente en bij renovaties van oude wijken. Daar is al wat van te zien in de wijk Linquenda in Nieuw-Vennep.

De VOORZITTER: Mijnheer Blom, u bent bijna door de tijd heen, dus wilt u afronden?

De heer BLOM: Ik ben nog niet halverwege!

De VOORZITTER: Ja, helaas.

De heer BLOM: Ik ga nog even door. Waar de straten en riolering opnieuw worden aangelegd volgens de nieuwste inzichten, regenwater wordt losgekoppeld van het rioolwater en wegen hol aangelegd om de waterafvoer in het midden in plaats van langs de trottoirs te krijgen zodat bij extreme regenval de straat als buffer dient om zo zonder schade aan woningen of groen grote hoeveelheden water op de juiste manier af te kunnen voeren.

De VOORZITTER: Mijnheer Blom, ik wil graag dat u nu afrondt want iedereen heeft zich voorbereid met de tijd die we van tevoren hebben gekregen en u mag zeker nog in de tweede termijn uitgebreid gebruik maken van de spreektijd.

De heer BLOM: Ik ga straks in de tweede termijn rustig door.

De VOORZITTER: Heel goed, dank u wel mijnheer Blom. Dan mijnheer De Vries, ChristenUnie-SGP.

De heer DE VRIES: Dank u wel voorzitter, bijna elk jaar kunnen we constateren dat er sprake is van klimaatverandering en ook nog in een stevig tempo. Volgens het KNMI is dat wat Nederland betreft begonnen rond 1988. Maar de jaren in het afgelopen decennium spannen wat dat betreft wel de kroon. Je kunt constateren dat het negatieve consequenties heeft, waaronder droogte. Ook is neerslag grilliger van aard waardoor dreiging van wateroverlast steeds manifester is. Kortom, het is noodzakelijk om te kijken of we hierop maatregelen kunnen nemen. Bruggen die niet meer goed fatsoenlijk open of dicht kunnen, wateroverlast in Spaarndam en Zwanenburg, dreigende verzilting van agrarische grond, er is werk aan de winkel. De drie sleutelwoorden zijn hitte, droogte en wateroverlast. Dat lijkt ons een voor de hand liggende reeks. We zien dat er met een breed scala van stakeholders dialogen zijn gevoerd, van LTO, Ymere, hoogheemraadschap tot Staatsbosbeheer en dorps- en wijkraden. Onze fractie vindt het ook een goed punt dat gewerkt wordt met basisveiligheidsniveaus en dat er gezamenlijke ambities zijn bepaald. Wat de frequentie van evaluatie betreft, vragen we ons wel af of eens per zes jaar wel voldoende is. Zeker in het begin denken wij dat de raad dichter op de bal moet spelen. Ik ben benieuwd wat de collega's hiervan vinden. We lezen in het kader van een koel klimaat in stedelijke omgeving dat er gestreefd wordt naar groene, koele plekken in de openbare ruimte, zouden die Tiny Forests er dan toch nog komen? Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer De Vries, dan mevrouw Van 't Hull, VVD. Gaat uw gang.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel voorzitter, er wordt voorgesteld een basisveiligheidsniveau vast te stellen voor een klimaatbestendig Haarlemmermeer. Hoe is het daar nu eigenlijk mee gesteld en hoe klimaatbestendig zijn we eigenlijk? We kennen de voorbeelden wel, zoals ook mijnheer De Vries al noemde, ook in Nieuw-Vennep, van wateroverlast en droogte en hitte van de afgelopen zomers. Wat voor effect heeft dat op Haarlemmermeer onze inwoners en onze omgeving? Wat voor gevolgen heeft dat voor de huizen, de wegen en groen qua leefomgeving en landbouw? De VVD vindt het slim om te kijken wat voor trends hier zichtbaar zijn, zeker met alle nieuw aan te leggen woonomgevingen. Toekomstbestendig aanleggen van woonmilieus voorkomt onnodige uitgaven in de toekomst en creëert bovendien een prettige en aantrekkelijke woonomgeving. Dat is niet alleen slim, maar ook noodzakelijk voor onszelf en onze kinderen.
In het voorliggende stuk wordt gesproken van een werkkader voor toekomstige ontwikkelingen van civiele onderhoudsmatige ingrepen. Zo wordt stukje bij beetje op een natuurlijk adaptief tempo gewerkt aan een klimaatbestendig Haarlemmermeer. Dat is wat de VVD betreft verstandig omgaan met gemeenschapsgeld en de toekomst, onderhoud op zo'n manier dat toekomstig onderhoud gemakkelijker en goedkoper kan. Ons klimaat is dan een factor om rekening mee te houden, inzicht in de verandering daarin vergaart de kennis om onderhoud aan de leefomgeving goed uit te kunnen voeren. Tegelijkertijd vragen we ons ook af of dit is wat nodig is. Ondanks dat de titel van het stuk 'uitvoeringsagenda' lijkt te gaan over doen wat nodig is, lees ik meer dat dit een plan van aanpak is om te komen tot beleid en prioritering, en dan dus een uitvoeringsagenda. Ik zou dan ook graag van het college horen hoe ik dit moet zien. Het is nu nog moeilijk inschatten of dekking voor een uitvoeringsagenda voldoende zal zijn en welke keuzes we daarin moeten maken. Rioolheffing wordt nu als dekking voorgesteld, maar er wordt ook gemeld dat hittebestendigheid hier niet uit bekostigd kan worden. Wij verwachten daar in ieder geval een duidelijk financieel plan en dekkingsvoorstel voor op het moment dat prioritering en beleid duidelijk zijn en dit wordt voorgesteld aan de raad.
Samenvattend, goed om te zien dat er serieus werk wordt gemaakt van klimaatadaptatie. Belangrijk voor ons aantrekkelijk woon- en werkklimaat en onze omgeving, voor ons en ons nageslacht. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan mijnheer Den Elzen, PvdA.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter, ons klimaat verandert razendsnel, mijnheer De Vries had het er ook al over, het afbrokkelen van de ijskappen op de polen, de stijging van de zeespiegel, via Rijnland hebben we steeds meer zoet water nodig om de zoute kwel in onze eigen polder te laten verdwijnen, elk jaar wordt de zomer gemiddeld warmer en een hittegolf is tegenwoordig geen uitzondering meer. Ook in Haarlemmermeer moeten we ons daarvan bewust zijn en voorbereid zijn op de gevolgen van de klimaatverandering. De uitdaging is bij ruimtelijke plannen rekening te houden met de wateropgave en dat veranderende klimaat. Hieruit volgt direct de doorvertaling naar de omgevingsvisie die eraan komt bijvoorbeeld. Op dit moment zit daar 15% water in, dat is een must die we erin hebben staan, maar wordt het niet eens tijd dat we gaan praten over een verplichte groenopgave? Dat we niet alles volleggen met asfalt en tegels? Maar ook onze eigen deltawerken, denk eens aan alle dijken, die moeten wel kwalitatief op peil worden gehouden. De probleemstelling in het stuk gaat ook uit van bijvoorbeeld een dijkdoorbraak in het noorden van de polder. Nu was ik afgelopen week toevallig bij een dijk bij het zijkanaal C, die door slecht onderhoud van de afgelopen jaren niet meer goed werkt. Er sijpelt volop water doorheen en ze hebben mij eruit moeten trekken want ik zat gewoon vast in de soppige grond aldaar. En betreft ons rioleerplan, mijnheer Den Butter gaf het net ook al aan, kunnen we ook werk met werk maken want we doen ook al heel veel. Het rioleringsplan dat we vorig jaar hebben vastgesteld… Ik hoor dat iemand anders een microfoon heeft openstaan.

De VOORZITTER: Ik hoor het ook maar ik zie even niet wie het is, ik vraag iedereen die niet aan het woord is even zijn microfoon te checken en dicht te doen. Gaat u verder, mijnheer Den Elzen.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter, we moeten werk met werk maken, zei ik net al. Ik had het over het rioleringsplan dat we hebben vastgesteld en we moeten veel meer die duurzaamheid en de energietransitie en de circulaire economie met elkaar verknopen richting die klimaatadaptatie.
Het valt ons wel op in dat dikke boekwerk van 140 pagina's dat met name vorm is gegeven door professionals, dat er maar vier dorps- en wijkraden hebben gereageerd. Oftewel, de bewustwording, zijn we ons met elkaar bewust wat er aan de hand is en dat er ook een gedragsverandering nodig is wat dat betreft?

De VOORZITTER: Mijnheer Den Elzen, wilt u afronden?

De heer DEN ELZEN: Ik rond af met de top die deze week in Nederland heeft plaatsgevonden over de klimaatadaptatie. De minister zei ook 'het gaat niet om de mooie woorden, maar om de actie'. En om het dan in PvdA woorden te zeggen 'in geouwehoer kunnen we niet leven'. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Den Elzen. Mijnheer Spijker, EEN Haarlemmermeer, gaat uw gang.

De heer SPIJKER: Dank u wel voorzitter, klimaatadaptatie is van groot belang. In de afgelopen tijd hebben we veel overstromingen meegemaakt in Zwanenburg en in Nieuw-Vennep. En aan de andere kant hadden we veel te droge akkers. Laten we deze omgeving inderdaad inrichten met spaarbekkens voor regenwater om later te irrigeren. Maar communiceer ook eens over minder bestrating van erven en tuinen zodat water beter weg kan stromen in de bodem. Dus: klimaatadaptatiemaatregelen moeten we allemaal samen doen. U gaf aan dat paalrot van gebouwen heel gevaarlijk is, dus voorzitter, laat dat onderzoek naar die status en oorzaken alstublieft heel snel doen. Want we moeten er toch niet aan denken dat onze huizen of gebouwen instorten?
Wat betreft de wegen. Met de diverse wijken gaan we in de meeste gevallen voor variant 1, de holle wegen als drainageoplossingen. Want deze lijken qua prijs/rendement de meest logische keuze. Alleen hebben we een vraag, heeft u al een budget geprognosticeerd voor de aanpak van de rioleringen en waterbergingen?

De VOORZITTER: Mijnheer Spijker, uw tijd is voorbij.

De heer SPIJKER: Dan geef ik het woord weer aan u terug.

De VOORZITTER: Heel goed, dan eindigt u met een vraag en gaan we naar mijnheer Beusenberg, SRH.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter, ik ga het snel doen want ik merk dat u streng bent met de tijden. Vanavond bespreken we de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Een agenda maken en plannen is altijd een goed idee, we moeten altijd rekeninghouden met zogenoemde doemscenario's. Dan wil ik graag mijn tijd gebruiken voor de basisveiligheidsniveaus. We moeten een waterrobuuste leefomgeving creëren, dat is goed. Daar staat SRH volledig achter. Maar voorzitter, ik citeer 'Op de hoofdinfrastructuur mag maximaal 30 centimeter water komen te staan zodat kernen toegankelijk blijven voor hulpdiensten en calamiteitenverkeer'. Ik denk niet dat het gek is dat ik me daar als inwoner niet veilig bij zou voelen. Deze gemeente is bijna 200 km² aan land, met 30 centimeter water komt dat neer op 300 liter per vierkante meter. U kunt begrijpen dat ik het telraam verder heb weggelegd. Maar een waterrobuuste leefomgeving… Er staat natuurlijk 'op de hoofdinfrastructuur',

maar de hoofdinfrastructuur ligt over het algemeen hoger dan de rest van onze gemeente dus zo waterrobuust is het dan helemaal niet.

De VOORZITTER: Mijnheer Beusenberg, wilt u afronden?

De heer BEUSENBERG: Ik heb nog een klein zinnetje, voorzitter.

De VOORZITTER: Maakt u uw zin af.

De heer BEUSENBERG: Heel fijn, ik wil nu niet de situatie schetsen dat ik het doemscenario van 1953 hier naar voren haal. Ik denk ook niet dat dat zo direct zal gebeuren, maar we moeten er alles aan doen om dat scenario te voorkomen. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Heel goed, dank u wel. Mijnheer Kenselaar, GEZOND Haarlemmermeer.

De heer KENSELAAR: Dank u wel voorzitter, het gaat dus vanavond om de drie ambities met betrekking tot klimaatadaptatie die het college aan de raad ter vaststelling voorstelt. Feitelijk heb je wat ons betreft met die drie voorgestelde punten alles wel te pakken en kort gezegd, hoe kun je het daarmee oneens zijn? Het komt op ons heel logisch over en het feit dat het rijk, in net iets andere bewoordingen, ook verplichtingen over deze punten oplegt, onderstreept het nog eens. De uiteenzetting van wat bereikt dient te worden, komt gedegen en goed doordacht over. Wat vooral aanspreekt, is dat gesproken wordt van een adaptieve aanpak, dus waar sprake is van voortschrijdend inzicht of innovaties, kan het beleid indien gewenst worden aangepast. Klimaatadaptatie-adaptatie dus.
Het enige waar GEZOND Haarlemmermeer nog een beetje huiverig voor is, mijnheer Buurma haalde dat ook al aan, is de in menig voorstel terugkerende kreet dat iets budgetneutraal kan worden opgelost. Is het niet handiger om ervan uit te gaan dat iets altijd geld kost? Dat komt wel wat reëler en net iets betrouwbaarder over. We moeten er toch iets van vinden met elkaar.
Afrondend, het voorstel ziet er prima uit. Aan veel, zo niet alles, lijkt gedacht, en in waar niet aan is gedacht, voorziet de eerder genoemde flexibiliteit van de klimaatadaptatie-adaptatie. Die houd ik erin, tot zover. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan mijnheer Jansen van GroenLinks.

De heer JANSEN: Dank u wel voorzitter, GroenLinks begint met een quote uit de samenvatting van dit raadsvoorstel 'omdat het van ons verlangt actie te ondernemen om klimaatverandering tegen te gaan'. Mijn fractie viel letterlijk van het beeldscherm toen we dat lazen: het college gaat samen met de raad actie ondernemen om de klimaatveranderingen tegen te gaan. Eenmaal bijgekomen, zochten we naar acties, zoals plaatsen van meetapparatuur in de gemeente, voor het meten van ultrafijnstof, het in de omgevingsvisie vastleggen van gezondheidsnormen, stimuleren van vervoersvormen, een begin maken met fijnmazig OV. Helaas, wel een mooie visie in de samenvatting, maar geen actie op dit punt. Wel maatregelen die aangekondigd worden om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan, ook heel belangrijk. Mijn fractie wil wel aangeven dat het wel handig is om te beginnen met de lekkende kraan dichtdraaien en dan te beginnen met droog maken. Een glas water opdweilen dat vervolgens constant wordt aangevuld, is niet effectief, noch efficiënt want voorzitter, dat is precies wat we gaan doen. Nogmaals, heel belangrijk maar het moet gebeuren en kan slimmer en op termijn goedkoper. Het PBL zegt heel duidelijk 'op de lange termijn worden de baten van het beperken van de klimaatverandering hoger geschat dan de kosten'. Namens mijn fractie adviseer ik het college ook te kijken naar de overige duurzaamheidsdoelen. We zijn verheugd met het benoemen van duurzaam ontwikkelingsdoel 13, maar er zijn er nog veel meer die raakvlakken hebben met klimaatadaptatie. Nu

het college op de goede weg is, vraagt mijn fractie in het vervolg bij elk raadsvoorstel te refereren aan deze doelen. Kan mijn fractie hierop een toezegging krijgen van de portefeuillehouder?
Dan het doel van de uitvoeringsagenda. Oefenen met normen voor de basisveiligheidsniveaus, al lerend bekijken of eventuele basisveiligheidsniveaus haalbaar zijn, in 2021 voorleggen aan de raad van klimaatadaptatiebeleid. Mijn fractie wil de wethouder best wat ruimte geven om tot een goed klimaatadaptatiebeleid te komen, maar waar kunnen we haar aan houden? Wanneer is het leren en bekijken dan afgerond? GroenLinks…

De VOORZITTER: Over afronden gesproken, mijnheer Jansen, wilt u ook afronden alstublieft?

De heer JANSEN: Ja, graag een reactie van de wethouder en later de andere fracties, dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel, dan mijnheer Koomen D66.

De heer KOOMEN: Dank u wel voorzitter. Ik moet snel praten, merk ik. Nu klimaatverandering een feit is en klimaatontkenners en tegenstanders verstommen, nu de veranderingen merkbaar zijn, zoals afgelopen zomer nog met enorme temperaturen en droogte, is het tijd voor actie. En ja, we moeten strijden tegen klimaatverandering en de temperatuur niet te veel laten stijgen wereldwijd, maar ook lokaal moeten we naast vechten tegen opwarming, ons ook aanpassen. Beide gaan hand in hand. Het heet inmiddels niet meer klimaatadaptatie heb ik begrepen, maar klimaatrisico. Het hoort erbij in onze doorrekeningen, een bepaald risico. Het voorstel is wat ons betreft prima, een goed voorstel. Het probleem staat helder beschreven, ik hoorde dat ook anderen al zeggen. Maar de ambitie zit wel rond het vriespunt wat ons betreft. Dat zit hem erin, zoals ik anderen ook hoorde zeggen, dat de financiële haalbaarheid voorop wordt gesteld. Terwijl de kosten voor de baten uitgaan en het zou een kosten-batenanalyse moeten zijn. Gezondheidsraden zijn ook kosten. We kunnen ons er niet in vinden, of we kunnen het niet volgen, dat er eigenlijk geen geld voor wordt uitgetrokken. Ja, we gaan de rioolkosten iets omhoog doen en we gaan op zoek naar subsidies. Daar gaan we het wat ons betreft niet mee redden. Verder staan er nog wat dingen dat we verder onderzoek gaan doen en…

De VOORZITTER: U krijgt een interruptie van mevrouw Van 't Hull van de VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel voorzitter. U triggerde mij, mijnheer Koomen, bent u het met mij eens dat het meer een plan van aanpak is als je dit voorstel leest en nog niet een uitvoeringsagenda en dat de prioriteringen er nog in ontbreken zodat je ook nog niet van een echte ambitie kan spreken?

De VOORZITTER: Mijnheer Koomen.

De heer KOOMEN: Ik denk dat we het daarover eens zijn maar ik had gehoopt dat we verder zouden zijn, dat hier al veel meer acties in zouden staan. Dat hoorde ik anderen ook zeggen. Klimaatadaptatie is niet zo nieuw dat we nog helemaal aan de voorkant staan. Dus we hadden gehoopt dat we al verder zouden zijn en nu tot meer actie over konden gaan en niet nog in de onderzoeksfase zouden zitten van 'hoe gaan we het eens aanpakken?' Daar ben ik het wel met u over eens. Er moet nog wel een plan volgen, maar komt dat dan nog deze ronde of moeten we wachten tot een volgende ronde?
Daarover ben ik het met u eens.

De VOORZITTER: Ik ga u even onderbreken, mijnheer Koomen, want ik denk dat dit een goed onderwerp is voor de tweede termijn, maar we hebben nog niet iedereen in de eerste termijn gehad dus ik vraag u om uw bijdrage af te ronden zodat we naar de volgende spreker kunnen gaan.

De heer KOOMEN: Ja, wat ons betreft is er ook een wat smalle opvatting in het stuk gekozen. We missen bijvoorbeeld de voorbereiding op nieuwbouw. Dat kun je ook klimaatadaptief bouwen. De verzilting gaat alleen over het stedelijk gebied, maar niet over het buitengebied. Ik hoorde ook anderen zeggen, 'het gaat hier alleen over de fysieke leefomgeving', terwijl een groot deel ook in gedrag zit. Tegeltje eruit, plantje erin, die hebben we al eerder met elkaar besproken, ook met een motie, of bijvoorbeeld de energy battles op scholen die we voorheen hadden. Dat zijn allemaal zaken gericht op klimaatadaptatie.

De VOORZITTER: Wilt u afronden?

De heer KOOMEN: Ik was bij de 'kortom'. Ja, we moeten er iets mee, dat zien we ook in dit stuk en tegelijkertijd zit er zo weinig actie in, dat vinden we zorgelijk. Wat ons betreft, komen we groen de crisis uit. Er is meer actie nodig, dank u voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Koolmoes, HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel voorzitter. Ik ben het eigenlijk wel heel veel eens met de vorige sprekers, maar ik zal proberen in twee minuten in te gaan op de drie ambities die vermeld staan in de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Ik zal eerst ingaan op het document en daarna wat vragen aan het college stellen. Ik citeer uit het document. 'Er is gekozen voor een kwantificeerbaar basisveiligheidsniveau, waarbij er nog ruimte is voor maatwerk en ontwerpafwegingen. In de basisveiligheidsniveaus staan normen en richtlijnen, die in dialoog met initiatiefnemers en ontwikkelende partijen uitgewerkt kunnen worden tot een maatwerkoplossing voor een bepaalde ontwikkeling.' Voor het Groot Dictee der Nederlandse taal heb ik hier twee prachtige zinnen uitgesproken, in gewone mensentaal lees ik het als volgt: we gaan werken me een vooraf bepaald veiligheidsniveau, maar bovenal kan het ook maatwerk worden. HAP kan hier alleen maar achter staan. Maatwerk is soms veel beter dan de stroeve lijn volgen in het vastgesteld beleid. Ook de uitgebreide dialogen die gehouden zijn met onze stakeholders zien er daadkrachtig uit, maar bovenal is het een zorgvuldig en gedetailleerd stuk. We zien uit naar het klimaatadaptatiebeleid dat hierop gaat volgen.
Het klimaat raakt ons allemaal; de opwarming van de aarde is een feit en we moeten zuinig zijn op onze wereld. Veel woonwijken bevatten nauwelijks groene tuinen en men klaagt als er dan te veel regenwater op de straat blijft liggen. Laten we meer stimuleren dat we vergroenen, ook ondernemers zouden bijvoorbeeld met groene daken kunnen gaan werken. Ik wil het college oproepen om zowel educatief als informatief en zo breed mogelijk onze inwoners hierin bij de hand te nemen en misschien kan het binnenkort weer in het dorpshuis. Er kan zo veel meer gedaan worden dan beleid schrijven over de klimaatadaptatie, laten we er nu mee beginnen want de jeugd heeft onze toekomst en daarom verdienen zij het dat we het klimaat nu beschermen, dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan blijft nog over: de heer Vermeulen van Forza! Gaat uw gang.

De heer VERMEULEN: Dank u, ik ben vanavond een beetje de hekkensluiter.
Voorzitter, het klimaat is aan verandering onderhevig, dat kan niemand ontkennen. Van een warme periode in de middeleeuwen gingen we naar de kleine ijstijd en nu wordt het langzamerhand weer een beetje warmer. Het klimaat van de toekomst proberen de wetenschappers te voorspellen met allerhande rekenmodellen. Tot op heden is helaas nog geen een voorspelling uitgekomen. Terwijl we het weer voor morgen nog niet kunnen duiden, weet ons college met zekerheid te maken te krijgen met langere periodes van hitte, droogte, hevige piekbuien en een grotere kans op overstromingen. Een van de plekken waar we nu al de gevolgen van klimaatverandering aan den lijve kunnen ondervinden, zo valt te lezen, is Zwanenburg. Zo lang als ik in Zwanenburg rondloop, en lang

daarvoor, is er al sprake van wateroverlast. In de Structuurvisie 2030 wordt dat nog gekweten aan de lagere ligging van onze polder en de hogere kweldruk. Vandaag is het klimaat de boosdoener, lekker makkelijk. De hittegolf van dertien dagen in 2020 wordt vermeld ter illustratie van de zich voltrekkende klimaatcatastrofe, de hittegolf van 1965 telde overigens achttien dagen, en die van 1976 zeventien. Maar goed, het wordt wat warmer, ook verstedelijking zorgt voor hogere temperaturen. Voorts kennen we een al maar groeiende bevolking en daarmee ook een toegenomen vraag naar schoon drinkwater.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen, u krijgt een interruptie van mijnheer De Vries die nog dertig seconden spreektijd heeft.

De heer DE VRIES: Ik vraag me af of mijnheer Vermeulen ook heeft gezien in het nieuws dat mensen in de zomer in Siberië gingen zwemmen in een rivier die normaal gesproken erg koud is en dat de temperatuur daar twintig tot 25 graden hoger was dan normaal.

De VOORZITTER: Voor ik het woord geef aan mijnheer Vermeulen, wil ik tegen mijnheer Jansen zeggen dat u geen spreektijd meer heeft. Dus ik vraag u uw interruptie voor de tweede termijn te bewaren. Mijnheer Vermeulen, kunt u reageren op de vraag van mijnheer De Vries.

De heer VERMEULEN: Zeker, ik heb dat bericht inderdaad gelezen, net als trouwens de berichten van nog geen twee weken terug, dat het in Spanje min 35 was. Er gebeuren inderdaad rare dingen, op de ene plek wat warmer en op de andere plek wat kouder. Maar zoals ik al zei, ik ontken niet dat er veranderingen plaatsvinden in het klimaat of aan het klimaat.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen, gaat u verder met uw eigen bijdrage.

De heer VERMEULEN: Als alle met stelligheid aangekondigde rampspoeden zich daadwerkelijk aandienen, kunnen we maar beter voorbereid zijn. Dus mijnheer De Vries, maakt u zich geen zorgen, we willen voorbereid zijn. In het ergste geval zal al die moeite voor niets blijken te zijn geweest en lachen we om ons naïef geloof in klimaatmodellen. Ook als het klimaat helemaal niet zo drastisch verandert, is de fractie van Forza! warm voorstander van een koele woonwerkomgeving, het verminderen van droogtegevoeligheid en een waterrobuuste leefomgeving.

De VOORZITTER: En daarmee is uw tijd voorbij, mijnheer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel, er zijn twee wethouders op dit onderwerpen ingepland en ik wil even weten wie ik als eerste het woord mag geven, mevrouw Sedee of mevrouw Steffens? Mevrouw Sedee, gaat uw gang.

Wethouder SEDEE: Voorzitter. Waar zal ik eens beginnen? Ik begin maar met de laatste spreker, ik begin met mijnheer Vermeulen. Ik ben blij dat u toch meedoet met dit verhaal en als het inderdaad allemaal niet gebeurt, al die vreselijke dingen die beschreven staan in de krant en in wetenschappelijke rapporten en noem maar op, waren we in ieder geval goed voorbereid, zoals u zei. U verwees ook even naar de warme zomer van 1976. Die kan ik me heel goed herinneren. Ik heb toen veel gekampeerd in de zomer bij mijn oom, die was boer – dit is even een klein grapje tussendoor – maar later besefte ik ook dat in die periode de prachtigste wijnen zijn gemaakt. Dat even daargelaten, dat wilde ik even met u delen.
Dan ga ik naar mevrouw Koolmoes van HAP. U heeft twee prachtige zinnen geciteerd uit het stuk die zo ongeveer alle vragen die gesteld zijn, beantwoorden. Dat heeft u toch weer mooi voor elkaar. Maar

als u het heeft over 'we moeten onze inwoners voorlichten', wil ik u wijzen op het feit dat we het NMCX hebben, een organisatie die echt veel doet aan voorlichting en een prachtige website heeft en ook onze kinderen voorziet van informatie. We geven ook veel subsidie uit aan educatie op school als het gaat om bijvoorbeeld verduurzaming.
Dan bedank ik voor alle complimenten, maar zeker mijnheer Kenselaar voor de klimaatadaptatie-adaptatie. Als u het nu vaak gebruikt, hoef ik het niet meer te doen want ik struikel erover, maar u heeft het leuk gevonden. En dank voor de complimenten. Ook dank aan mijnheer Koomen, u heeft ook complimenten voor het goede voorstel gegeven en u zegt 'wanneer kunnen we het beleid verwachten want het duurt allemaal zo lang?' Ik denk niet dat het zo lang duurt. We moesten nu eenmaal de stresstesten doen. En we hebben echt uitgebreid gesproken met de stakeholders, daar is ook al even aan gerefereerd onder andere door mijnheer Den Elzen. Die gesprekken kosten natuurlijk behoorlijk veel tijd en we hebben uitstel gekregen vanwege corona. Sommige dingen gaan gewoon wat langzamer maar we proberen in de laatste helft van 2021 te komen met ons klimaatadaptatiebeleid.
Dan mijnheer Spijker, over de kosten. Die kosten komen natuurlijk – dat staat volgens mij ook in het stuk en er is volgens mij door de VVD ook aan gerefereerd – uit de rioolheffing en ook door wat subsidies.

De VOORZITTER: Mevrouw Sedee, u bent over de helft van de tijd van het college, dus houdt u daar rekening mee.

Wethouder SEDEE: Ja. Maar als je kijkt naar 'het klimaatbeleid en wat mag dat dan gaan kosten?' is dat natuurlijk onderdeel van het onderzoek want we gaan kijken wat de financiële haalbaarheid van de onderzoeken zijn. Dat staat in het stuk en als u wilt, kan ik de pagina geven.
Wat opvalt, volgens mijnheer Den Elzen, maar vier dorps- en wijkraden. Dat is niet echt een vraag aan mij maar als u wilt kan ik even vragen aan de ambtenaren of er misschien afmeldingen zijn. Dat wil ik graag voor u doen.
Dan mijnheer Jansen van GroenLinks 'wanneer zijn we uitgeleerd? Mijnheer Jansen, volgens mij zijn we op het gebied van klimaatadaptatie en alle maatregelen die we moeten nemen ons hele leven lang niet uitgeleerd want ik hoop dat er steeds weer nieuwe en vernieuwende praktijken en oplossingen zijn om deze opwarming van de aarde tegen te gaan, en de overstromingen, en noem maar op. Dus ik hoop eerlijk gezegd dat we nooit uitgeleerd zijn.
Dan mevrouw Van 't Hull.

De VOORZITTER: Uw laatste minuut gaat in, mevrouw Sedee.

Wethouder SEDEE: Mevrouw Van 't Hull kan misschien even haar vraag herhalen, als ik dat mag vragen voorzitter, want die kan ik me gewoon niet herinneren.

De VOORZITTER: U krijgt ook een interruptie van mijnheer Jansen. Ik ga eerst naar mevrouw Van 't Hull.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel. Dat ging over hoe ik het moest zien, ik heb het gelezen als plan van aanpak, maar het heet 'uitvoeringsagenda'. Dus is het een plan van aanpak? Want met een uitvoeringsagenda kunnen we pas zien wat we daar aan geld en andere middelen voor nodig hebben.

De VOORZITTER: Ik ga eerst nog even naar mijnheer Jansen, GroenLinks, voordat ik terug ga naar mevrouw Sedee.

De heer JANSEN: Dank u wel voorzitter, de wethouder heeft mij verkeerd begrepen. Dat leren moeten we inderdaad blijven doen, maar mijn vraag was er meer op gericht dat het klimaatadaptatiebeleid in 2021 naar de raad zou gaan en de vraag daarover was 'wanneer kunnen we dat verwachten?' Wanneer zijn we uitgeleerd om dat klimaatadaptatiebeleid als raad te krijgen? Ik heb daar meerdere vragen over gehoord van andere collega's.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Koolmoes HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel voorzitter. Mevrouw Sedee, helemaal aan het begin was ik al aan de beurt en ik dacht 'ik laat u eerst even uitspreken', maar ik wil toch even aanhaken. NMCX is uiteraard een uitstekende organisatie en daar zult u mij niet over horen, maar ik denk dat we als gemeente veel meer kunnen doen, bijvoorbeeld in de InforMeer, misschien kan de burgemeester er een keer een column aan wijden. Ik denk dat we als gemeente ook echt een rol hierin moeten pakken en ook naar de inwoners toe veel meer moeten communiceren hierover. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer Koomen ook een interruptie, gaat uw gang. Uw microfoon staat uit, mijnheer Koomen, we horen u niet.

De heer KOOMEN: Nu wel. In aanvulling op de vorige spreker, de smalle opvatting van het stuk. Ik zie te weinig over bijvoorbeeld nieuwbouw en gedragsbeïnvloeding, daar zou ik van de wethouder graag nog wat over willen horen.

De VOORZITTER: Voor we naar de wethouder gaan, nog een interruptie van mijnheer Spijker en dan gaat de wethouder alle vragen beantwoorden.

De heer SPIJKER: Dank u wel voorzitter. Mevrouw Sedee, wat ik bedoelde met de kosten, was dat we met de woorden van de burgemeester zitten 'we moeten steeds meer bezuinigen door de huidige coronacrisis'. Ik wilde eigenlijk de focus leggen op 'hoe belangrijk is dit?' Gaan we hier wel een kernpunt van maken, de riolering en de speciale spaarbekkens, of kunnen we dit nog even opzij zetten? Ik wil graag de importantie weten.

De VOORZITTER: Mevrouw Sedee, het spijt me dat ik het nog een keer herhaal, maar er is nog heel weinig spreektijd voor het college dus houdt u het kort alstublieft.

Wethouder SEDEE: Beleid af, tweede helft '21, dat had ik al gezegd. Dit is heel belangrijk want het is een verplichting, mijnheer Spijker, we moeten dit uitvoeren. Is het te smal qua beleid, moeten we ook fijnstof en allerlei andere zaken meenemen? We beginnen hier, met deze drie ambities, als u dat goedvindt. Als u dat niet vindt, moet u daar iets van vinden. Dan de VVD – ik propbeer nog even wat tijd voor mevrouw Steffens over te houden – we doen al werk met werk en we zijn al aan het koppelen maar we moeten nog wel een aantal dingen inventariseren voor het beleid. Hoe we in de toekomst omgaan met klimaatadaptatie, daar moeten we gewoon beleid voor maken.

De VOORZITTER: Dat roept toch nog een interruptie op van mevrouw Van 't Hull, VVD, gaat uw gang.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dan denk ik dat dit een bevestiging is van het idee dat dit een plan van aanpak is om te komen tot beleid en vanuit daar naar een uitvoeringsagenda te gaan. Ik was verward door de naam.

De VOORZITTER: Ik zie een duim en nog een interruptie van mijnheer Jansen vervolgens. Gaat uw gang.

De heer JANSEN: Dank u wel voorzitter, ik wil de wethouder vragen of een inschatting kan worden gemaakt wanneer in 2021 dan dit plan van aanpak afgerond is en we overgaan naar de volgende fase.

De VOORZITTER: Misschien kunt u daar nog antwoord op geven, mevrouw Sedee, en dan geef ik echt het woord aan mevrouw Steffens.

Wethouder SEDEE: Daar kan ik niets over zeggen. Tweede helft, en ik weet niet wanneer. We hebben hier toch echt onze tijd voor nodig, mijnheer Jansen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Steffens, gaat uw gang.

Wethouder STEFFENS: Ik kan kort zijn want er is veel gevraagd en ook al veel beantwoord door mevrouw Sedee. Ik wil nog even ingaan op de gedragsverandering en bewustwording en communicatie want dat wordt door een aantal van u benadrukt en ik denk dat u daar een punt heeft. Het is voor ons belangrijk om eerst te weten wat we met elkaar willen bereiken, wie wat gaat doen en wie wat kan uitvoeren. Dat geldt voor inwoners, ondernemers, gemeente en stakeholders. Als we dat helder hebben, weten we ook wat we gaan communiceren. Over bewustwording heb ik gehoord van velen, ik hoorde het van mijnheer Koomen, van mevrouw Koolmoes en van mijnheer Den Elzen. Over tegel eruit, plantje erin en dergelijke zaken die voor onze inwoners belangrijk zijn, blijven we communiceren en als het plan afgerond is, mag u van ons verwachten dat u daar ook een helder plan voor communicatie en bewustwording bij krijgt. Dat was het, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Steffens. Dan gaan we naar de tweede termijn. Ik heb begrepen dat mijnheer Den Elzen ontzettend graag wil beginnen met het openen van het debat dus dat gaan we doen en daarna mijnheer De Vries en dan mijnheer Jansen.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter, ik had net al een paar keer iets willen zeggen, maar mijn tijd was op dus dat had u mij toch niet toegestaan. Dus ik dacht 'ik begin het debat'. We krijgen in 2021 beleid. Ik heb het wethouder Sedee ook horen zeggen 'er komt zo meteen beleid', dus we moeten het nog meer gaan vervakken (0.53.54) Ik heb in mijn bijdrage al iets gezegd over een verplicht percentage groenopgave of een maximum aan verharding, de stoeptegeltaks, werd dat vroeger wel eens genoemd, met percentages. Hoe denken de collega's erover om daar gewoon te zeggen 'minimaal zoveel procent moet gewoon groen zijn omdat we die adaptatie, het klimaat, een plek moeten geven'? Hoe denken collega's erover om dat vast te leggen?

De VOORZITTER: Ik zie als eerste een reactie van mijnheer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Ik ben het helemaal eens met het streven, maar dat moet dan toch zo zijn dat we onze inwoners daartoe verleiden en ik weet niet of u dat ook dacht, maar ik zie er niets in om dat dwingend op te leggen van bovenaf. Dus als we onze inwoners ertoe kunnen verleiden dat ze meer groen in hun tuinen doen en meer stenen weghalen, kunnen we ons daar prima in vinden.

De VOORZITTER: Ik ga eerst even de reacties op de vraag van mijnheer Den Elzen ophalen en ik zie allemaal handjes, maar ik weet niet zeker of u een nieuw punt wilt inbrengen of wilt reageren. Mijnheer Blom, wilde u reageren op de vraag van mijnheer Den Elzen?

De heer BLOM: Ik wil sowieso reageren.

De VOORZITTER: Gaat uw gang.

De heer BLOM: Ik vind het al mooi dat ik de tijd krijg om te praten. Ik ben het wel met mijnheer Den Elzen eens, maar ik zie het in de praktijk ook gebeuren dat er bij nieuwbouw minder parkeerplekken worden toegewezen aan de nieuwe bewoners en dat daardoor de voortuin wordt verhard en de auto daar geparkeerd wordt. Het is soms wel erg lastig om bewoners in een richting te krijgen die voor het algemeen nut handig is. Het is heel lastig om dat voor te schrijven, dat is mijn mening.

De VOORZITTER: Mijnheer De Vries, ChristenUnie-SGP.

De heer DE VRIES: Dank u wel voorzitter, in principe ben ik het wel eens met mijnheer Den Elzen, ik ben voor veel groenere tuinen, en groenere straten ook, alleen is de vraag hoe je dat handen en voeten geeft. Als daar een goed idee voor komt dat uitvoerbaar is, zijn we daar heel erg voor.

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen, GroenLinks.

De heer JANSEN: Dank u wel voorzitter, ik moest wel glimlachen toen mijnheer Den Elzen dat aangaf, ik zit nog maar twee jaar in de raad maar we hebben al een aantal keer een poging gedaan, vanuit verschillende fracties, D66, ChristenUnie-SGP, wijzelf, om te zorgen voor 'tegel eruit, groen erin'. En ik zie nu een prachtig raadsvoorstel waar eigenlijk letterlijk staat dat we dat moeten uitvoeren. Dus ja, GroenLinks is daar hartstikke voor en om dat voor elkaar te kunnen krijgen, zou je daar misschien een kleine stimulering tegenover kunnen stellen. Volgens mij had mijnheer De Vries dat eerder voorgesteld. Of een kleine subsidie, laten we die weer van stal halen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Koolmoes, HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel. Er wordt gerefereerd aan de Ssteenbreek, een beetje het stokpaardje van mijnheer De Vries. Een heel fijne stichting en fijne actie, maar het kost wel geld. Mijnheer Den Elzen, als ik het goed begrijp, wilt u een minimaal percentage groen in de wijk en dat dan ook begrenzen. Ik denk dat we onszelf tekort doen daarmee op ander beleid, misschien woningbouw, of wat dan ook. Ik denk dat we als gemeente al heel veel groen hebben in onze gemeente en dat we er ook altijd wel mee bezig zijn, maar ik denk dat als je het gaat begrenzen en zegt 'het moet zoveel procent zijn', je misschien in de knoop komt met andere plannen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Spijker, EEN Haarlemmermeer.

De heer SPIJKER: Ik ben het ook helemaal eens met mijnheer Den Elzen, maar ik heb ook nog een interessante oplossing: sedumplantjes op daken. Die houden water vast en zorgen voor verkoeling en daktuinen op plekken waar we geen zonnepanelen hebben.

De VOORZITTER: Mevrouw Van 't Hull, VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Ik denk dat we allemaal heel blij kunnen zijn me dit voorstel dat voorligt want we krijgen nu een groot kader waaronder al dit soort voorstellen, die heel veel raadsleden hebben, misschien een plek kunnen krijgen als oplossing. Dat gaan we dit jaar nog zien dus dat lijkt me goed. Om daar nu al meteen een vast percentage tegenaan te gooien, daarvoor vind ik het nog in een te vroeg stadium. Maar ik denk dat we met z'n allen graag ruim en met groen wonen.

De VOORZITTER: Mijnheer Koomen, D66.

De heer KOOMEN: Het zal u niet verbazen dat we ook van harte vol zijn. Ik sluit me aan bij het initiatief van mijnheer Den Elzen, maar de vraag is natuurlijk 'hoe gaan we dit realiseren?' want we horen al langer dat we het allemaal wel willen, maar wat heb je er nu uiteindelijk voor over om het werkelijk voor elkaar te krijgen? Dus het kan niet bij goede voornemens blijven. Het moet nu ook concreet worden en het voorstel om dat te vervatten in percentages lijkt me best een goed streven om te verkennen. Ik wil meegeven als idee: in de openbare ruimte en onze eigen ruimte zijn die percentages veel makkelijker te handhaven natuurlijk dan op privégrond dus daar kunnen we beginnen, met onze eigen omgeving. Maar je kunt het ook koppelen aan bepaalde nieuwbouw als voorwaarde. Het is best asociaal om alles te bestenen en al het water maar af te schuiven op de openbare ruimte, zo kun je het ook bekijken. Dus er zijn bij nieuwbouw en eigen grond meer mogelijkheden, voor bestaande grond zal je inderdaad moeten verleiden met of de tegeltaks gaan invoeren, mijnheer Den Elzen. Misschien dat dat nog een creatieve oplossing is als we nog een gat in de begroting hebben.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Beusenberg, SRH.

De heer BEUSENBERG: Voorzitter, dank u wel. Wij denken dat meer groen in de gemeente natuurlijk een fantastisch streven is, maar net wat mijnheer Koomen zegt, op gemeentegrond is dat makkelijk te handhaven maar ik denk niet dat het op privégrond, bijvoorbeeld in mensen hun tuin, een goed idee is om een percentage vast te stellen dat mensen aan groen moeten hebben. Die mensen hebben al een huis gekocht hier, ik denk niet dat wij hen dan moeten verplichten om een X-aantal meters aan oppervlakte groen in hun tuin te hebben want ik denk niet dat dat de Nederlandse manier van werken is. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen, Forza!

De heer VERMEULEN: Voorzitter, dank. We zijn in principe in de tweede ronde en ik wil eigenlijk reageren op iets wat mijnheer Jansen net zei, want die bereed het subsidiestokpaardje. Nu had ik net begrepen dat we in een soort coronacrisis zitten waarin we eigenlijk een beetje de hand op de knip moeten houden dus misschien dat mijnheer Jansen het dan met me eens is dat het uitdelen van geld misschien niet het beste idee is.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik zie dat er een nieuw punt wordt ingebracht door mevrouw Koolmoes van HAP, of zijn er nog mensen die nog willen reageren op het punt waar we het nu over hadden? Mijnheer Jansen wilde nog reageren, ik kom zo bij mevrouw Koolmoes, maar we ronden dit eerst af. Mijnheer Jansen, GroenLinks.

De heer JANSEN: Ik had in mijn bijdrage aangegeven, dat heeft mijnheer Vermeulen vast ook gehoord, dat uiteindelijk de baten de kosten overstijgen. Natuurlijk, soms doet het pijn in het begin dat je geld uit moet geven, maar op de langere termijn hebben we er voordeel van.

De VOORZITTER: Mijnheer Den Elzen wil daar ook nog op reageren, gaat uw gang.

De heer DEN ELZEN: Ik wilde toch nog even reageren op wat de andere partijen zeiden, na zelf het debat hierover geopend te hebben. Ik gaf in mijn bijdrage al aan dat voor water al 15% geldt. Dat is gewoon opgelegd en dat staat er gewoon in. Bebouwingspercentages op bouwvlakken hebben we ook al in bestemmingsplannen dus er is heel veel mogelijk. Het is een keuze tussen natte of droge voeten strakjes, het is een richting van denken en omdenken, zeg ik dan maar, waarom moet altijd alles dicht, waarom moet een parkeerterrein helemaal gesloten zijn? Dat kan ook met open

asfaltbetonblokken bijvoorbeeld, maar dat moeten we meer toepassen. Heel veel doen we al maar we kunnen er nog veel meer uithalen met elkaar en dan zul je zien dat er veel meer mogelijk is, voorzitter.

De VOORZITTER: Ik zie dat mijnheer Kenselaar van GEZOND Haarlemmermeer ook nog wil reageren. Gaat uw gang.

De heer KENSELAAR: Dank u wel voorzitter, dat was eigenlijk op een vraag die mijnheer De Vries stelde aan het eind van zijn eerste termijn, waarin hij stelde dat de zesjarentermijn hem wel erg lang leek met betrekking tot eventueel kunnen ingrijpen waar nodig. We hebben het er ter voorbereiding van deze sessie met de fractie ook over gehad en toen kwamen we eigenlijk tot de conclusie dat juist – daar komt ie weer – het adaptieve karakter van dit beleid dat eigenlijk al wegneemt, in onze veronderstelling, en dat die zes jaar een soort maximum termijn is waarbinnen die adaptieve aanpak ervoor zorgt dat het ook korter kan zijn. Dat is hoe wij het opvatten in ieder geval. En aan mevrouw Sedee, u sprak het keurig uit hoor, de klimaatadaptatie-adaptatie, beter nog dan mijn achternaam, maar ik ben heel adaptief dus wat dat betreft, is het helemaal goed.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan een nieuw punt ingebracht door HAP, mevrouw Koolmoes. Gaat uw gang.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel voorzitter. Ik heb begrepen dat het vanavond ook de bedoeling is dat we dingen meegeven voor het beleid en we hebben ook de stakeholders en er zitten prachtige rapporten bij. Het viel me op dat Ymere afsluit met de opmerking 'het is jammer dat de klimaatadaptatie nu geen thema is van de woonvisie'. Ik vroeg me af hoe mijn collega's daartegen aankijken want dat is natuurlijk wel iets om daarin mee te nemen.

De VOORZITTER: Wie wil daarop reageren? Mijnheer Den Elzen, PvdA.

De heer DEN ELZEN: Ik wil wel reageren. Ik vind dat Ymere gelijk heeft daarin want je moet in heel veel beleidsterreinen klimaatadaptatie gewoon inbrengen, het moet een manier van denken zijn en een manier van handelen. Dat is de bewustwording waar ik het ook over heb gehad. En de gedragsverandering waar de wethouder ook op inspeelde.

De VOORZITTER: Dank u wel, nog meer mensen die willen reageren op het punt van mevrouw Koolmoes? Dat is niet het geval, dan wilde mijnheer Koomen ook een nieuw punt inbrengen, gaat uw gang.

De heer KOOMEN: Dank u wel voorzitter. Ik wil van mijn collega's horen of we het oké vinden dat we alleen geld vinden in de rioolheffing of dat we nog wat meer gaan doen. Ik hoor meerdere partijen eigenlijk zeggen 'volgens mij is er meer nodig'. Volgens mij heeft iedereen het gevoel wel dat er meer nodig is, dus ik verbaas me er een beetje over dat we best veel willen met elkaar en allemaal de urgentie zien, maar tegelijkertijd kan ik me niet voorstellen dat we dat alleen vinden in de rioolheffing, of die moet enorm omhoog. Ik ben benieuwd hoe andere partijen daarover denken. En richting mijnheer Vermeulen wil ik zeggen: u wilt niet streng zijn richting de inwoners, het mag niet afgedwongen worden, maar subsidies mogen ook niet, dus ik ben heel benieuwd wat uw oplossing dan dadelijk is. Wat ons betreft, kunnen we landelijk gaan shoppen, maar dat vind ik het wel heel ver vooruitschuiven, of een beetje vrijblijvend.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Jansen GroenLinks.

De heer JANSEN: Dit was ook een van de punten die ik wilde inbrengen, mijnheer Koomen van D66, dank u wel. We hebben financiering nodig, maar wij vinden ook dat je dat niet via het rioolbeleid zou moeten doen. Dat is een beetje met verschillende maten meten. Ook is het niet duidelijk. Die rioolheffing is puur geënt op onderhoud en investering voor de toekomst, wij zouden ervoor pleiten om daar een aparte heffing voor in te stellen. En ja, mijnheer Vermeulen, dat kost nu meer geld maar in de toekomst gaan we daar echt heel veel plezier van hebben dus we zouden dat ook heel graag willen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van 't Hull, VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel, ik had het in mijn inbreng ook al over de dekking en financiën en dat het niet geheel uit de rioolheffing zou kunnen. We weten nu dat het een plan van aanpak is en er komt beleid en er komt een uitvoeringsagenda met prioritering. Dan krijgen we een veel beter beeld van wat een en ander zou moeten kosten en hoe het zou moeten worden opgelost. En als het een goede investering is voor de toekomst waarbij je nu meer zou moeten investeren, die wordt ingepast in de rest van de begroting, dan moeten we het daar zeker op dat moment over hebben.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Vermeulen Forza!

De heer VERMEULEN: Ja voorzitter, dank u. Laten we beginnen met überhaupt de staat van het riool in onze gemeente. Daar is nog wel wat achterstallig werk aan. Het is al jaren bekend dat daar gewoon werk aan moet gebeuren en het feit dat er nu dan sprake is van klimaatadaptatie, betekent dat je daar misschien iets meer aan moet doen of de doorlaat iets groter moet maken dan je anders gedaan zou hebben. Dat gezegd hebbend, heel veel van de energietransitie en de uitvoering daarvan wordt door het rijk bij ons op het bodje geplempt en dan ga ik ervan uit, als het rijk dat doet, terwijl het aan alle inwoners heeft beloofd dat alle klimaatmaatregelen de inwoners niets gaan kosten – dat beloof ik ze niet, dat hebben de gekozenen boven ons gedaan – dat het rijk ons ruimschoots zal compenseren voor de kosten die we gaan maken om aan die klimaatadaptatie te voldoen. Dus dat we dan een klein gedeelte halen uit de rioolheffing en dat de rest uit de royale pot die het rijk ons heeft toegezegd komt.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Blom, CDA.

De heer BLOM: Daar kan ik niet helemaal in meegaan want ik verwacht van het rijk niet te veel, maar het grote probleem zit in een aantal wijken in Haarlemmermeer toch in het riool en om de kosten overzichtelijk te houden, zou dat gewoon uit de rioolheffing gefinancierd moeten worden. De riolen moeten worden aangepakt. Er zijn nu al overstorten die met hevige regenval het niet aankunnen met dode vissen en stank tot gevolg. Waarom zouden we een ander systeem opzetten om dit aan te pakken? Ik zou zeggen, laten we hiermee beginnen.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen wil hier nog op reageren. Gaat uw gang.

De heer VERMEULEN: Nog heel kort, ik ben het ermee eens dat we ermee moeten beginnen, ik ben het er niet mee eens dat we geen geld van de overheid krijgen. Die draagt ons dit op. Het enige dat nog onbenoemd is, is dat we bezig zijn met klimaatadaptatie, maar we ook niet moeten vergeten dat we hier ook zitten met een natuurlijke bodemdaling in West-Nederland van 40 tot 60 centimeter per eeuw en ook dat is iets wat we merken in de problemen die we hebben, vooral met zout kwelwater en wateroverlast.

De VOORZITTER: Dank u wel. Nog op dit punt, mijnheer Den Elzen?

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter, we hebben het alleen over riool, maar er zit ook nog bestaand geld in andere takken. Ik noem maar even het voorbeeld van het kwalitatief op orde houden en onderhoud plegen aan dijklichamen, kwelsloten die erachter zitten, die het overtollige water kwijtkunnen. Als we dat onderhoud niet plegen, of het wordt uitgesteld, bij wijze van spreken, creëer je eigenlijk dat risico daar. Dus je kunt met bestaand geld al heel veel doen.

De VOORZITTER: Mijnheer De Vries, ChristenUnie-SGP.

De heer DE VRIES: Dank u wel voorzitter. Er wordt heel veel over wateroverlast en riolen gesproken. Daar wordt over nagedacht in het stuk dat voor ons ligt. Er komen ook nog andere vage termijnen langs, maar er staat van alles in over de financiële dekking, dat wordt namelijk onderzocht. En ik ben het wel eens met de collega's dat de vraag is: zoeken we alleen maar naar subsidies en bepaalde tarieven of zeggen we 'we moeten echt kosten gaan maken'? Een van de dingen die ik bijvoorbeeld nog nauwelijks gehoord heb, is de koelte in de stedelijke omgeving. Daar zullen in de groene sfeer toch echt kosten gemaakt moeten worden en ik verwacht van het college dat in de klimaatadaptatie daar ook mee aan de gang gegaan wordt.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Blom, CDA.

De heer BLOM: Ik wilde nog even ingaan op mijnheer Den Elzen. De dijklichamen en dergelijke zijn voor verantwoordelijkheid van het hoogheemraadschap en dat haalt de financiering uit de hoogheemraadschapsheffingen, de waterheffingen. Het riool, de zuivering, is ook van het hoogheemraadschap, maar het riool binnen onze polder is voor de gemeente.

De VOORZITTER: Mijnheer Den Elzen wil daar heel graag op reageren, zie ik.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter, mijnheer Blom heeft gelijk, maar we hebben volop samenwerkingen met het waterschap en daar zit ook bestaand geld, daar kun je samen die agenda plannen.

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen, GroenLinks.

De heer JANSEN: Ik wilde een nieuw onderwerp voorstellen, maar dat haakt wel aan bij wat mijnheer Den Elzen en mijnheer Blom aangaven. Dat is een onderwerp dat er niet in genoemd is, dat is…

De VOORZITTER: Wacht u even, voor we een nieuw onderwerp starten, want er zijn meer mensen die dat hebben aangekondigd en ik wil eerst even iedereen de gelegenheid geven om op dit onderwerp te reageren voor we een nieuw onderwerp starten.

De heer JANSEN: Dan ga ik ervan uit dat ik er zo op terug kan komen.

De VOORZITTER: Ja, daar ga ik ook van uit. Mijnheer Koomen, D66.

De heer KOOMEN: Ik wil dit punt eigenlijk afronden, als het mag. Maar ik weet niet of ik anderen dan…

De VOORZITTER: Nee, dat doe ik. Ik ben de voorzitter, ik wil nog even kijken of er nog mensen willen reageren op dit punt. Mijnheer Vermeulen nog

De heer VERMEULEN: Ja voorzitter, niemand gaat in op wat mijnheer De Vries zei die volledig terecht de verstedelijking noemde die we hebben. Verstedelijking zorgt, los van het klimaat, als stedelijke omgeving, sowieso al voor een paar graden meer warmte. Er wordt gestookt, er wordt energie verbruikt. Ons land groeit, we krijgen steeds meer inwoners en dus ook steeds meer verstedelijking en dat is een versterkend effect. Voor zover het klimaat eraan bijdraagt, draagt überhaupt de groei van ons land en de verstedelijking, de bouw, daaraan bij. We lezen dan ook dat je daardoor ook tekorten aan zoetwater krijgt. Dus we hebben ook een adaptatie nodig aan het feit dat we als land überhaupt qua inwoneraantal aan het groeien zijn. Dat gaat waarschijnlijk hand in hand met de adaptatie die we doen die we voor het klimaat doen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Van 't Hull.

Mevrouw VAN 'T HULL: Na het laatste verhaal lijkt dit weer een oud onderwerp, maar ik wilde nog reageren op mijnheer Den Elzen en mijnheer Vermeulen eigenlijk. Inderdaad, mijnheer Den Elzen gaf al aan, er zijn wat bestaande potjes. Werk met werk is ook al genoemd in de nota dus er zullen waarschijnlijk nog wel wat meer vindingrijke oplossingen zijn voor budget. We hebben gehoord dat de heer Vermeulen zich hard gaat maken voor geld van het rijk. Dus alle beetjes helpen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik zie een handje van mevrouw Koolmoes, heeft u nog een reactie?

Mevrouw KOOLMOES: Ik wil op mijnheer Vermeulen reageren over de groei van Nederland. Hij begon daarmee en eindigde met de zoetwatertoevoer. Een van de stakeholders, LTO, zegt ook dat de zoetwatervoorziening voor de komende vijftig jaar goed is te organiseren, maar daar staat bij dat de gemeente – dat zijn wij dus – al verder vooruit wil denken. Ik vroeg me af hoe we dat dan gaan doen.

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen van GroenLinks wil daarop reageren.

De heer JANSEN: Nee, een ordevoorstel. Volgens mij hebben verschillende mensen gevraagd om een nieuw onderwerp en dit is ook een nieuw onderwerp.

De VOORZITTER: Dit was een reactie op wat mijnheer Vermeulen heeft gezegd maar goed, dat gezegd hebbend, de mensen die zich hebben aangemeld voor een nieuw onderwerp waren als eerste mijnheer De Vries van ChristenUnie-SGP, daar ga ik dan eerst naartoe en dan mijnheer Jansen en mijnheer Koomen. Mijnheer De Vries, gaat uw gang.

De heer DE VRIES: Ik had in mijn bijdrage de collega's gevraagd hun mening te geven over de zesjaarstermijn. Mijnheer Kenselaar heeft daarop gereageerd. Ik kreeg de indruk dat het weliswaar een adaptief beleid is, dat wordt uitgezet, dat houdt in dat het regelmatig aangepast wordt, maar of dat dan ter sprake wordt gebracht en in welke snelheid dat ter sprake wordt gebracht bij de raad is niet duidelijk. Als het vijf jaar lang niet verandert, is het misschien wel verstandig, gezien de omstandigheden die mogelijk wel veranderen, om dat bij de raad terug te leggen. Dus ik vroeg me af of die termijn niet te lang was.

De VOORZITTER: Zijn er mensen die hierop willen reageren? Mijnheer Jansen, gaat uw gang.

De heer JANSEN: Ik ben het wel eens met mijnheer De Vries en ik zou zeggen, noem het een plan van aanpak of een voorverkenning, maar als er straks wat komt te liggen voor het klimaatadaptatiebeleid, zou ik het fijn vinden als daar een evaluatie of een voortgang in benoemd wordt. Dus eens.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Koomen D66, wilt u hierop reageren?

De heer KOOMEN: Ja, ook helemaal eens, ik kan het kort houden. Volgens mij een heel terecht punt dat mijnheer De Vries aanstipt en volgens mij is het ook alleen maar logisch dat het vaker terugkomt dus u heeft helemaal onze steun en volgens mij blijkt dat ook wel uit deze sessie.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Vermeulen, Forza!

De heer VERMEULEN: Ja, voorzitter. Het feitelijke beleid zet je natuurlijk een keer in, maar als de raad jaarlijks met een kleine update op de hoogte kan worden gehouden, hoewel dat in principe geen toegevoegde waarde heeft want zodra je beleid hebt vastgesteld, wordt het uitgevoerd, zou het voor onze eigen nieuwsgierigheid en om te weten dat het beleid dat ingezet is ook loont en goed gaat, fijn zijn om dat inderdaad elk jaar een keertje te horen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Beusenberg, SRH.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter, ik sluit me aan bij de vorige sprekers want het is natuurlijk niet de bedoeling dat als het een keer in de zes jaar is, en er zijn een keer in de vier jaar verkiezingen, er een hele gekozen raad wordt overgeslagen met de informatie met betrekking tot dit beleid. Dus ik zou het ook graag vaker willen zien. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, dan een nieuw onderwerp door mijnheer Jansen, GroenLinks. Gaat uw gang.

De heer JANSEN: Dank u wel voorzitter, wat wel genoemd wordt, maar eigenlijk nog gemist wordt, zijn de overstromingen. Nu weet ik dat we Rijnland en Rijkswaterstaat hebben die over dijklichamen en kunstwerken gaan, maar als u de kaart van de klimaatatlas ook gezien heeft, zou het noordelijk gedeelte van onze gemeente 5 meter onder water komen te staan bij een doorbraak, maar ook tussen Leiderdorp en Nieuw-Vennep zijn hele stukken die behoorlijk blank zouden komen te staan. Ik vraag aan mijn collega's: zou het niet handig zijn om in ieder geval een soort samenwerkingsafspraak op te nemen in dit plan?

De VOORZITTER: Mijnheer Beusenberg, gaat uw gang.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter, ik heb het in de eerste termijn ook al benoemd. Bij de veiligheidspunten staat dat er akkoord wordt gegaan met maximaal 30 centimeter op de hoofdinfrastructuur, maar een groot gedeelte van de gemeente ligt daar natuurlijk onder. Dus ik denk zeker ook dat het een goed idee is om te kijken naar samenwerkingen in voorbereiding op een eventuele overstroming want dat is wat je niet moet willen in een polder want dan raken duizenden mensen hun huis kwijt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen, Forza!

De heer VERMEULEN: Het is jammer… Ik las van de week een stukje waarin juist deze vraag werd beantwoord, juist dat we in Haarlemmermeer zo ontzettend veilig zijn vanwege het feit dat we een polder zijn en dat we de Ringdijk eromheen hebben liggen die wel op de juiste hoogte zit en omdat we een enorme infrastructuur hebben om enorme hoeveelheden water weg te kunnen pompen. Dus in principe voel ik me op geen plek zo veilig als hier in Haarlemmermeer. Dat er een klein beetje water kan komen te staan, is heel vervelend, maar voor de rest van het land zou het nog veel erger zijn.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Den Elzen, PvdA.

De heer DEN ELZEN: Ik vroeg me even af met wie we dan zouden moeten samenwerken, wat mijnheer Jansen dan precies bedoelt. Ik wil ook een beetje reageren zoals mijnheer Vermeulen reageerde want in principe hebben we over heel veel dingen al afspraken gemaakt. Zoals over de piekberging die in het zuiden komt en we hebben met elkaar de polder al verdeeld 'hier kunnen we woningen bouwen en daar kan geen woningbouw'. Dan kan het wel eens zijn dat het op plekken erg laag ligt. Dan moeten we maatregelen nemen om te zorgen dat we daar droge voeten houden en kijken wat we daar kunnen doen.

De VOORZITTER: Mevrouw Koolmoes, HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Ja, Hansje Brinker, we kennen hem allemaal. De samenwerkingsovereenkomst voor eventuele overstromingen, mijnheer Jansen, wat moet ik daar van denken? Ik vind dat best ver gezocht. Ik denk dat op het moment dat er al sprake van zou zijn dat als er een dijk op doorbreken staat, er al een calamiteitenplan gaat lopen. Daar ben ik eigenlijk ook helemaal niet bang voor. Ik vind dat best ver gezocht. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Koomen, D66.

De heer KOOMEN: De vraag is even wat er exact bedoeld wordt want het algemene principe 'moeten we niet samenwerkingsafspraken maken', lijkt me heel logisch want water houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Dus bij wateroverlast moet je natuurlijk over gemeentegrenzen heen werken. En voor mijnheer Vermeulen, al onze pompen die in onze gemeente staan om ons droog te maken, hangen toch echt samen met waar het water heen moet, om het ook daar weer af te voeren. Dat gaat allemaal in trappetjes omhoog, uiteindelijk naar de Noordzee. Dus als er ergens iets misgaat, zijn we toch wel degelijk afhankelijk van onze buren. Dus dat spreekt wel voor zich. Maar misschien moet mijnheer Jansen even wat scherper maken wat hij precies bedoelt. In algemeenheid, ja, we zijn voor samenwerking, we zijn echt met elkaar afhankelijk voor het drooghouden van onze voetjes.

De VOORZITTER: Mijnheer Blom, CDA.

De heer BLOM: Gelukkig zijn we bij wateroverlast een beetje afhankelijk van het hoogheemraadschap en daar heb ik alle vertrouwen in. Ik ben pas geleden nog in IJmuiden wezen kijken naar de extra ingerichte uitwateringspompen, om deze klimaatwisselingen ook aan te kunnen, en het vervangen van een kapotte pomp. Het hoogheemraadschap is dusdanig actief dat ik daar alle vertrouwen in heb. En als in het noorden van de gemeente mijnheer Jansen in de problemen komt, komen we vanuit Haarlemmermeer gewoon helpen. We zijn dat helemaal gewoon, dat is in 1953 gedaan en dat is bij ramp bij de rivieroverstroming tien jaar geleden gebeurd. Dat gaan we in de toekomst weer doen. Geen probleem.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Van 't Hull, VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel voorzitter. Ik ben helemaal gerustgesteld door mijnheer Blom want als er echt nood is, gaan we dat gewoon met z'n allen doen. Zonder gekheid, ik vroeg me het volgende af. De vraag was of het een goed idee was om samen te werken, maar ik heb het idee dat we al op heel veel gebieden samenwerken dus bedoelde u om een ramp te voorkomen, of om klimaatadaptatie voort te zetten? Dat laatste. Daar zie je al in dat er heel veel wordt samengewerkt dus wat stelt u dan precies voor?

De VOORZITTER: Mijnheer Jansen.

De heer JANSEN: Dank u wel. Ik hoor in ieder geval een rotsvast vertrouwen, net als mijn fractie dat ook heeft, maar het gaat mij erom dat we nu bezig zijn om vooruit te kijken. We hebben het over 2040, 2050 en het is een risicoschatting die is gemaakt. Ik zeg niet dat morgen de hele gemeente blank staat, maar mijn verbazing zat er een beetje in dat we op al die andere onderwerpen ver vooruit kijken en we praten over financiering en ik had op zijn minst verwacht… Ik heb het niet over de huidige samenwerking want die is prima en daar is niets mis mee, maar we moeten ook nadenken over de toekomst. Dat zou ik dan graag samen met de partners willen doen, dus ik wil even rechtzetten dat ik geen gebrek aan vertrouwen in onze partners zou hebben want dat is in geen enkel geval zo.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Vermeulen FORZA!

De heer VERMEULEN: Voorzitter, Nederland is zo'n geweldig land, voor alles is een website. Nu zit ik op de website overstroomik.nl en dan toets ik even Zwanenburg in en dan lees ik 'jouw locatie ligt binnen een dijkring en wordt beschermd door waterkeringen. De kans op overstroming is heel klein'. Mijnheer Jansen woont weliswaar net buiten de Ringdijk, maar ik hoop dat hij een beetje gerustgesteld is dat het in de Haarlemmermeer wel goed komt.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer De Vries, ChristenUnie-SGP.

De heer DE VRIES: Dank u wel, even ingaand op wat mijnheer Vermeulen zegt, ik denk dat die redenering ook een aantal jaren terug opging voor de mensen in de buurt van Vinkeveen waar een dijk bijna doorbrak. Ik heb vanavond verschillende keren '1953' gehoord. Toen ik geboren werd in 1953, heb ik er twee weken later voor gezorgd dat heel Zeeland blank stond en een groot deel van Zuid-Holland groot gevaar liep. Ik denk dat we niet te makkelijk moeten denken 'die dijken, dat zit wel goed'. We hebben een paar jaar geleden sterk verdroogde dijken gehad in het land. Dus wees voorzichtig met jezelf rijk rekenen, zou ik zeggen.

De VOORZITTER: Dank u wel, gezien de tijd wil ik u vragen een afsluitende opmerking te maken, ik ga nog even naar mijnheer Jansen van GroenLinks.

De heer JANSEN: Dank u wel voorzitter. Mijnheer Vermeulen, dat googelen heb ik afgelopen week al eerder gedaan en als hij kijkt bij Haarlemmermeer op Klimaatatlas.net, en dan bij het deeltje overstromingen, krijgt hij de antwoorden. Dus succes straks mijnheer Vermeulen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Beusenberg SRH.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter, zo snel als mijnheer Vermeulen kan googelen, kan ik dat ook en ik heb even gekeken in het centrum van Hoofddorp, dan krijg je 'ja, je overstroomt'. Dus mijnheer Vermeulen, ik denk dat er wel iets is om over na te denken. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Vermeulen, Forza!

De heer VERMEULEN: Ik wil nog meegeven dat onze dijk van puin en klei is en dat de dijken die verschuiven en kapot gaan, veendijken zijn die kunnen uitdrogen. Die verliezen heel veel van hun gewicht en schuiven dan op. Dat even ter educatie.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Den Elzen PvdA.

De heer DEN ELZEN: Dank u wel voorzitter. Aan het eind van de sessie ik dank de collega's voor de steun over de percentages waar ik het over had in het begin en ik kijk met veel genoegen uit naar het beleidsstuk dat eind van het jaar van het college komt.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Blom, CDA.

De heer BLOM: Ik hoop dat we ons blijven concentreren op de zaken waar we eigenlijk over gaan en dat is ons riool. De dijken zijn van het hoogheemraadschap, dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Koolmoes, HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel voorzitter, ik wil mijnheer Jansen ondersteunen met de opmerking dat onze Ringdijk niet meer zo heel stevig is. We weten ook dat we nu bezig zijn met de Ringdijkvisie, maar om nu te zeggen dat we een calamiteitenplan moeten maken, dat vond ik echt te ver gaan. Maar ik wil u toch een klein beetje steun geven hierin. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan mijnheer Koomen D66.

De heer KOOMEN: Dank u voorzitter, wat mij betreft is een van de conclusies dat dit om zo veel meer gaat dan alleen de riolen, dat wilde ik richting het CDA nog even zeggen. We moeten echt breder nadenken dan alleen over het riool aanpassen. En dat geldt zeker ook voor de financiering. D66 is niet tegen het zoeken van financiering bij de rioolheffing, dat moeten we ook doen, maar daarnaast zullen we nog veel meer moeten doen om andere initiatieven en alles wat we willen op het gebied van klimaatadaptatie op te kunnen pakken. We hebben al heel veel voorbeelden met elkaar besproken.

De VOORZITTER: We gaan de laatste minuut van deze sessie in. Mijnheer Blom, u moet even wachten. Eerst mevrouw Van 't Hull, VVD.

Mevrouw VAN 'T HULL: Dank u wel voorzitter, ik denk dat we kunnen concluderen dat klimaatadaptatie een belangrijk onderwerp vinden. We kijken reikhalzend uit naar het einde van 2021 wanneer het beleid op de agenda staat en ik verwacht daarbij een goede financiële onderbouwing en dekkingsvoorstel en prioritering van wat er allemaal moet gebeuren.

De VOORZITTER: Dank u wel, dan wil ik afsluitend – het spijt me mijnheer De Vries, maar de tijd zit erop – mijnheer Blom van het CDA het laatste woord geven want u sluit altijd zo mooi de sessies af. Gaat uw gang.

De heer BLOM: Ik geef graag mee dat ik graag op mijn klompen wil blijven lopen en niet op mijn laarzen.

De VOORZITTER: Dank u wel, zoals ik had verwacht: een mooie afsluiting van mijnheer Blom. Dank u wel allemaal voor uw aanwezigheid en inbreng. Zoals gezegd, op 11 februari a.s. wordt hierover gestemd. Ik sluit hierbij de sessie en wens u nog een heel goede avond. Dank u wel.